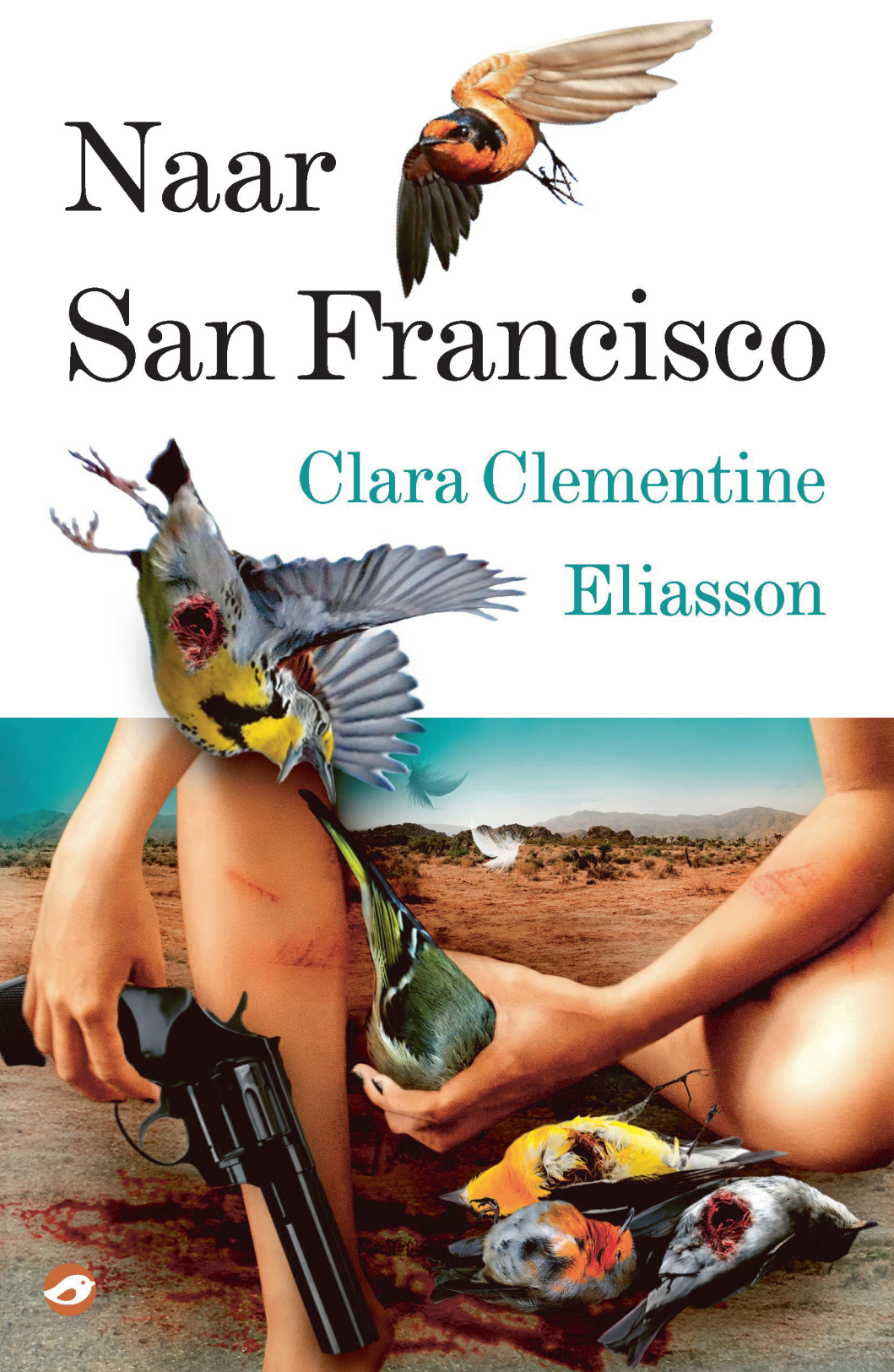

Naar San Francisco

Clara Clementine

Eliasson

1978. De vijftienjarige Julie woont in een uitgestorven buitenwijk van San Diego. In de nacht dat B op haar raam klopt, zet ze de deur open voor de geur van acacia's, benevelde fietstochten en kussen met de smaak van kaneel en whisky – maar ook voor dode vogels, buskruit en mannen met ruwe handen. Wat zou volgen, veroorzaakte een schokgolf in de Verenigde Staten en de rest van de wereld.

2019. Veertig jaar later, als B ontsnapt uit de gevangenis waar ze vastzit voor de schietpartij, komen Julies herinneringen aan hun wilde, vrijgevochten zomer weer bovendrijven; de zomer dat B haar meenam op een onstuimige roadtrip, waar gevaar en wanhoop hun constante metgezellen waren.

Naar San Francisco is een hartstochtelijk verhaal over een obsessieve eerste liefde, het wanhopige gevoel vanaf het begin gedoemd te zijn, en over de belofte van vrijheid en avontuur in de lange, broeierige nachten van Zuid-Californië.

'Eliasson mag dan debuterend schrijver zijn, haar taal is even glashelder als dromerig en poëtisch. *Naar San Francisco* is niets minder dan een meesterwerk.' – *Ica-Kuriren*

‘Haar naam was Elisabeth Sumner, maar ik noemde haar B. Ze maakte mijn leven tot een avontuur toen ik dacht dat er nooit iets zou gebeuren. Ik moet haar verhaal en dat van alles wat we hebben meegemaakt vertellen, want in alle andere verhalen was zij slechts het meisje achter die schietpartij op school.’

‘Het boek houdt je in zijn greep, ik wil het niet wegleggen [. . .]
Het is overweldigend en het is geweldig!’ – *Go’kväll*

‘Het verhaal is spannend, de invalshoek interessant en de link met waargebeurde feiten prikkelt [. . .] Een scherpe schets van verval en vervreemding.’ – *Norra Skåne*

‘Eliasson beschrijft heel goed hoe Julies gevoelens voor B doordrongen worden van schaamte, genot, afhankelijkheid, woede, onderdanigheid, verantwoordelijkheid, begeerte en walging. Het is geen pure liefde, maar hij is wel echt.’ – *Svenska Dagbladet*

www.uitgeverijjorlando.nl

9 789083 209876

CLARA CLEMENTINE ELIASSON (1991) groeide op in Stockholm en Las Palmas, spreekt vijf talen en reist de hele wereld over. Ze debuteerde met *Naar San Francisco*, een roman die losjes is gebaseerd op Brenda Ann Spencer en de beruchte schietpartij in 1979 op een school in de Verenigde Staten, die werd vereeuwigd in de song 'I don't like Mondays' van The Boomtown Rats.

Naar San Francisco is uit het Zweeds vertaald door Marike Otte.

CLARA CLEMENTINE ELIASSON

Naar San Francisco

Vertaald uit het Zweeds door Marika Otte

uitgeverij
ORLANDO

© 2021 Clara Clementine Eliasson
Oorspronkelijke titel *Mot San Francisco*
Oorspronkelijke uitgever Romanus & Selling, Stockholm,
Zweden
© Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv, Amsterdam
Vertaald uit het Zweeds door Marika Otte
Omslagontwerp Elina Grandin
© Foto auteur Stefan Tell
Zetwerk Pre Press Media Groep
ISBN 978 90 832098 7 6
NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

JANUARI 1979

‘Onder de veranda achter het huis liggen dode vogels.’

De politieman was lang, zijn buik groot en boven zijn lip groeide een dun snorretje. Ik had het gevoel dat ik hem ergens van kende. Zag zijn blik voor me, starend als een geschrokken dier, geconcentreerd en vervolgens afwezig.

‘Dode vogels onder de veranda,’ herhaalde ik.

‘Joeg ze op vogels?’

Er was iets met de manier waarop de man vriendelijk probeerde te zijn. Waarop hij vragen stelde zodat iemand als ik het zou begrijpen.

Er woei een frisse bries naar binnen, mijn hand lag nog altijd stevig op de deurklink. De grond was nat, de aarde kon het januariwater dat uit open hemels was komen storten niet verwerken. Ik stelde me voor hoe mijn vader het nog dagenlang over de regen zou blijven hebben. Zich zou beklagen, drainage zou opperen.

Ik schudde mijn hoofd bij wijze van antwoord, maar de politieman bleef doorvragen, vroeg me terug te keren naar al die middagen, de uren na school. Ik had immers perfect zicht gehad; hun grond spreidde zich als een slagveld voor mijn oude raam uit. Wat hij niet wist, was dat ik juist daarom van kamer veranderd was, niet meer had willen toekijken wanneer zij in dun ondergoed stond te dansen onder de watersproeier, die tijdens droogte bij de bosrand op de grens van onze grond aanstond.

Ik moest lang nadenken. Mijn gedachten gekleurd door op-

gedroogd bloed. Herinnerde me de avond ervoor en haar smekende blik naar mij, haar rode haar verward over haar schouders. Hoe die blik nog maar een paar uur geleden levenloos werd. Het bloed dat later het vergeelde gras kleurde als de avondhemels van Californië, het geweer nonchalant weggeslingerd onder het acaciabosje. Hetzelfde geweer dat ervoor gezorgd had dat er nu verdriet hing tussen wat toen was en wat de toekomst zou worden.

JANUARI 2019

Toen het gezicht van B eerder deze avond op tv verscheen, werd ik zoals altijd zenuwachtig en daarom had ik hem bijna uitgezet. Ik dacht dat er wel weer een boek over haar geschreven zou zijn, of dat er een nieuwe schietpartij op een school had plaatsgevonden. Maar nee, het was geen van beide. Haar foto verscheen op het scherm omdat ze was verdwenen.

De tv bleef maar herhalen hoe gevaarlijk ze was en dat de mensen in Californië extra op hun hoede moesten zijn. Ik vergrendelde onmiddellijk alle ramen. Sloot de frisse nachtlucht die zo ongebruikelijk is voor deze stad buiten.

Jim ligt allang te slapen in wat tegenwoordig zijn kamer is, de hemel buiten is stilzwijgend en sterreloos, de wind rukt aan mijn avocadoboom. Zouden de geluiden van mijn planten haar geluid verbloemen?

*

Jim vraagt me niet naar B. Hij moet het in de krant gelezen hebben of op de radio hebben gehoord. Als hij thuiskomt uit zijn werk heb ik de hele dag de tijd gehad om aan haar te denken. Alle herinneringen waarvan ik dacht dat ze verdrongen waren, steken duidelijk en springlevend de kop op, hoewel ik de afgelopen veertig jaar slechts sporadisch aan haar gedacht heb, soms, als er een journalist belde om me te interviewen over die zomer waarin we een auto meenamen. Zodra ik geantwoord had dat ze zich vergist moesten hebben, dat er in dit land na-

tuurlijk zoveel mensen zijn met mijn naam, probeerde ik die zomer weer te verdringen, dat hele jaar eigenlijk en meende ik dat ze niets met mij te maken had. Niet meer in elk geval.

Maar nu lukt dat niet. Nu nemen de herinneringen en het schuldgevoel alles over.

Mijn zicht wordt wazig onder de jacaranda aan het einde van de straat als ik 's ochtends op weg ben naar de supermarkt. Ik betrap mezelf erop dat ik glimlach wanneer ik verdroogde engelentrompetten opveeg die op de oprit van onze garage gevallen zijn en ik merk dat mijn hart sneller begint te kloppen als ik aan haar denk terwijl ik overrijpe sinaasappels pluk.

Alles doet me onmiddellijk aan B denken en ik merk dat ik de herinnering aan haar niet nog een keer kwijt wil raken. Maar hoe moet ik al onze herinneringen blijven onthouden als ik ze aan niemand vertel? Hoe moet ik alle gevoelens bewaren, alle details, als ik ze niet opschrijf?

Als er drie dagen verstreken zijn en het scherpe januarilicht mijn slaapkamer binnendringt na wederom een slapeloze nacht, zet ik de ramen open en ga achter mijn computer zitten. Als er niemand is aan wie ik alles kan vertellen, moet ik het opschrijven. Ik moet het verhaal over haar schrijven. En beginnen met schrijven is mezelf overdragen aan de oceaan, meedrijven met de getijden. De herinneringen razen voort als rivieren waarvan de dijken gebroken zijn.

Het verhaal over B is als een constante herinnering aan wat ik nu heb, aan de zinloosheid die de tijd na haar gebracht heeft. Alsof de Californische wind van die zomer in de loop der jaren geluwd is, de kleuren verbleekt naar iets betekenisloos.

Er zijn momenten geweest waarop ik alles bagatelliseerde, maar het ontkennen van de herinnering aan B is als de aarde die lavendelvelden of fruitbomen ontkent.

Daarom moet ik mijn verhaal over haar opschrijven. Zij, Elisabeth Sumner geheten, maar door mij B genoemd, had

lichtrood haar en was een expert in zinnen maken van niets. Betekenis zien in alles. Ze maakte mijn leven tot een avontuur toen ik dacht dat er nooit iets zou gebeuren.

Ik moet vertellen over haar en alles wat we hebben meegeemaakt, omdat ze in alle andere verhalen alleen maar de persoon is van die schietpartij op de school in San Diego.

Ik moet schrijven over mijn eigen schuld, die ervoor gezorgd heeft dat de wereld haar ontnomen werd. En ik zal over haar schrijven omdat ze zoveel meer was. Ze was mijn vluchtroute, mijn doorsteek en mijn schemeringen. Ik moet vertellen over de straat waar we vandaan komen, die straat aan de rand van San Diego waar de citrusbomen onstuimig bloeiden in de lente.

Als ik het nu niet opschrijf vergeet ik het misschien, want die zomer van toen was gisteren en gisteren is een eeuwigheid geleden en herinneringen verbleken, maken plaats voor nieuwe, veranderen en vervagen.

Ik zoek de foto erbij die ze op een van onze eerste avonden genomen heeft. Hoewel de kleur verbleekt is en er krassen op gekomen zijn, zie ik het zo duidelijk; mijn gezicht op een manier zoals ik het na haar nooit meer gezien heb, als een dier dat net zijn prooi heeft gevangen.

Dit is niet de eerste keer dat ze ontsnapt is uit de gevangenis, maar deze keer is ze al een paar dagen verdwenen en ik ben doodsbang. Doodsbang dat ze voor mijn raam zal staan zoals die eerste nacht, die eerste nacht waarin ze aanklopte en mijn leven begon.

LENTE 1978

De eerste keer dat er op mijn raam geklopt werd, rook de nacht naar vochtige bomen. Zij stond buiten. Anders dan iedereen van wie ik tot dan toe gedroomd had.

Toen ik opendeed glimlachte ze en bewoog haar armen in een patroon boven haar hoofd. Achteraf herinner ik me die bewegingen als een belofte aan een nacht ver buiten onze straat.

In het zwakke schijnsel van mijn slaapkamerlamp kon ik zien hoe ze gelopen was, de afdruk van haar voeten in vochtig gras volgen. Zonder me aan te kijken vroeg ze hardop: 'Kom je nou nog?'

'Het is donker buiten,' fluisterde ik als antwoord.

Ze haalde haar schouders op en mijn schouders zaten verstopt onder een licht, verwassen nachthemd met roze bloemetjes. Ik moet het kinderachtig gevonden hebben, want ik zette een stap achteruit mijn kamer in.

Een auto verspreidde zijn lichtschijnsel en veranderde haar rode haar in vuur. Ze leunde mijn kamer in en ik wist niet of ik haar daar wilde hebben of niet, totdat haar vingers per ongeluk de mijne raakten. Vlug haalde ze haar kauwgom uit haar mond en maakte er een dobbelsteentje van, probeerde mijn prullenbak te raken, miste.

'Kom op dan, anders ga ik ervandoor,' zei ze en ze telde op haar vingers tot drie.

Zonder nadenken trok ik mijn pantoffels aan en hees me uit het raam, gleed uit in het natte gras, ze pakte mijn arm vast.

'Waar gaan we heen?'

Ze gaf geen antwoord, maar haalde een nieuwe Big Red uit de zak van haar ribfluwelen broek. Het papiertje gooide ze naar de brievenbus van onze burens en de geur van kaneel verspreidde zich in mijn richting, bleef daar hangen.

Ik volgde haar, maar haar benen waren langer dan de mijne, ik moest twee stappen zetten waar zij er een zette.

Een kat mauwde luid en liep op ons af. Toen ik bukte om de zachte vacht te aaien, schopte zij grind naar de kat, waarop die de boom ernaast in sprong.

‘Waarom deed je dat?’

Nogmaals haalde ze bij wijze van antwoord haar schouders op en hing de polaroidcamera die aan een riem om haar nek hing recht. Mijn voetstappen weergalmden toen ik haar probeerde in te halen, ze nam niet eens de moeite om mijn kant uit te kijken.

Voor mij hadden alle nachten tot dan toe een vage mist van ontoegankelijkheid bezeten, maar nu zouden de frisse stilte, de zoutwaterwind en het ongefilterde geluid van de slaap van anderen de duisternis herdefiniëren. Er zou iets nieuws tevoorschijn komen uit datgene waarvan ik altijd gedacht had dat het niets was, iets wat de dagen ondraaglijk zou doen lijken, het zou veranderen in één lang wachten op de nacht.

Er stond een fiets tegen een vuilnisbak geparkeerd, ze wees ernaar, vroeg me op de bagagedrager te gaan zitten en trapte vervolgens zo slingerend weg dat ik haar middel moest vasthouden. Ik herinner me dat ze koeler was dan de lucht om ons heen toen ik me dichterbij de naakte huid tussen haar t-shirt en haar ribfluwelen broek boog.

In onze buitenwijk waren maar een paar straten die straatverlichting leken te verdienen, dus wanneer het volle oranje licht toevallig op haar viel, was ik telkens even verbaasd, alsof ik steeds vergat dat zij degene was die mij vervoerde.

Toen ze stopte deed ze dat abrupt, zodat ik naar voren vloog en tegen haar opbotste.

‘Daar,’ zei ze, wijzend naar een beklad bankje tegenover een huis. ‘Die beginnen zo te neuken.’

Ze lachte zodat haar tanden zichtbaar werden, bekommerde zich niet om het lawaai dat ze maakte.

Ik had dat woord alleen maar gelezen op muren van opslagruimtes en op prullenbakken, het nog nooit horen zeggen. Toen zij het uitsprak, klonk het grappig, omdat ik de juiste betekenis ervan nog niet begreep.

Achter een raam in het huis aan de overkant van de straat lichtte een goedgetrainde rug op. Zijn haar werd tegen de ruit gedrukt en toen het raam beslagen was, nam een vrouw zijn plek in. De ruit leek te bewegen en ik was bang dat het stel naar buiten zou vallen.

‘Wil je een kauwgompje?’ vroeg Betty, zoals ik toen dacht dat B heette, en ze pakte er een.

Ik haalde het papiertje er met langzame bewegingen af, wilde niet dat het geluid zou maken en de mensen in de kamer ons zouden zien. Ze spuugde haar kauwgom uit en nam direct een nieuwe, blies vlug een bel die luid klapte en de helft van haar gezicht bedekte.

De vrouw slaakte een gil die deed denken aan ongeoliede deuren, als iets wat op het punt stond open te gaan. Er trok een rilling van onverwacht genot door mijn lijf.

B keek me aan alsof het nu mijn beurt was om haar een nieuwe plek te laten zien, ademde alsof ze angstaanjagende geluiden wilde creëren, slikte, lachte haar tanden bloot en ging verder met kauwgom kauwen, maakte de camera los van de riem en nam een foto van mij.

Ik kan me niet herinneren of ik erin slaagde iets van de situatie te begrijpen, van hoe ze me uit mijn gewone leven een soort eeuwigdurende nacht in trok. Ik weet niet of ik erin slaagde te begrijpen wat we daar eigenlijk deden of dat ik me vooral bezighield met hoe nat mijn nachthemd geworden was van het vocht van de laaghangende takken waaronder we ons schuilhielden.

Die nacht was een van de eerste hete na weken van koele donkere uren, de warmte als een belofte van iets wat zou voortduren.

Zonder dag te zeggen liet ze me bij mijn raam achter. Ik slaagde er maar niet in door het raam naar binnen te komen, mijn nachthemd had een grote scheur toen ik uiteindelijk weer in mijn kamer was.

En toen ik me naar haar raam draaide, zag ik dat ze roerloos naar me stond te kijken. Ik zwaaide, maar zij deed het licht uit.

*

Voor die eerste nacht wist ik niet veel meer van B dan dat ze een beetje een wipneusje had en dat haar dunne haar vaak samenklitte in haar nek.

Ik wist niet veel meer van haar dan dat ze iemand was die propjes gooide naar de jongens vooraan, iemand die de hele tijd naar buiten zat te kijken, de vogels volgde. Iemand die aarzelende antwoorden gaf op alle vragen die ze kreeg.

Ik weet nog dat me algauw de kleine blauwe plekken opvielen die haar hele lichaam sierden, blauwe plekken in dezelfde kleuren als de lucht. Een caleidoscoop die uitging van haar navel en zijn kleur verspreidde, ook naar lichaamsdelen waar ik amper naar durfde te kijken. Maar toen ik er een keer naar vroeg, boorde ze haar nagels in de rug van mijn hand en liet een brandende plek achter die nog weken bleef zitten.

Ik wist niet veel meer van haar dan dat ze iemand was over wier grasveld mijn ouders klaagden. Dat van ons was netjes gemaaid, heldergroen, weerkaatste het licht. Het buurhuis noemden ze het krot, een bouwval die de waarde van ons huis zou verminderen. In de buurt vroeg men zich af hoe je ze er het eenvoudigst uit zou kunnen laten zetten. Mijn ouders waren niet erger dan de andere burens. Iedereen in onze straat leek op

elkaar, zoals wonden op elkaar lijken, iedereen behalve degenen in de bouwval.

De kleuren van B's huis leken op iets wat ik in een reisgids van Florida had gezien. Gebleekt door de zon, gehard door de januariiregens.

Voor mij was het ondenkbaar dat ze met iemand als ik zou praten. Zo kende ik haar in elk geval.

Ik wist helemaal niets van haar.

*

Het was in de lente van 1978, we noemden de seizoenen altijd bij hun naam, ook al veranderden ze helemaal niet zoals ze verder naar het noorden wel deden.

Ze woonde in het huis naast ons, tegenover de achterkant van onze school. Haar vader zat altijd op de kleine veranda aan de voorzijde naar het einde van de straat te staren. Soms sloeg ze hard op het hek dat eromheen stond, in een poging zijn gestaar te onderbreken, hem te doen ontwaken. Maar hij keek niet op of om.

Na die eerste nacht viel me op hoe ze op hete Californische middagen op de bewegingen van een watersproeier danste, slechts gekleed in een vaalrood bikinibroekje. Het water reikte tot net over de grens van hun grond en haar dans bracht het droge gras in beweging. Hoewel het vroeg in de lente was, zochten we allemaal naar verkoeling.

Het grasveld rond haar huis was permanent droog en erop lopen bracht een geluid teweeg dat aan zoemende insecten deed denken. Toen ze mij voor de eerste keer uitnodigde sloop ik, struikelend over opgegraven stenen, met kleine stapjes en een onregelmatige hartslag de paar meter naar de kromme boom aan de achterzijde, terwijl zij naar binnen rende om een fles lauw water en een half leeggegeten pak biscuitjes te halen.